

Inhoud

Putroest	13
Rijksweg 220	25
Land in zicht	37
Beginnend tandbederf	61
De bergpas	73
Schietangst	84
Dichter bij mijn voeten	90
Een zwarte regeringslimousine	99
Door de rijksweg gegrepen	107
De geallieerden	116
Het benzinestation van de toekomst	131
De zwarte tulp	155
The biggest cat of them all	164
'Er moet hier toch een Hydro-Texaco liggen?'	172
Twintigduizend volt	194
Mobil	210
De sneeuwbuï	218
Het geluid van diagonaalbanden	226
Nationale feestdag	233
Drie minuten en twintig seconden	240
Licht in de smeerkuil	248
Het gat in de vangrail	256
De oranje druppel	264
Een paard met vleugels	283
Paardenkrachten	290

Putroest

Er is maar één plaats waar je naartoe kunt als de dochter van de autosloper je laat zitten.

Terug naar de sloperij.

Naar de restanten van de wrakken, naar de snelheidsmeters die op nul staan, naar de motoren met putroest in de cilinderwanden.

Naar de pers.

Erik frommelde het flesje in zijn binnenzak. Een windvlaag nam de zak mee waar het bier in had gezeten. De zaterdagnacht hing violet en warm over het autokerkhof. Het draadhek klapperde hard tegen zijn gespannen spieren toen hij begon te klimmen. Hij trok de mouw van zijn spijkerjack over zijn hand, hield daarmee het prikkeldraad vast, hees zich eroverheen en liet zich aan de andere kant vallen.

Zijn ademhaling en zijn hartslag herstelden zich bij een uitgebrande tractor en een aan de voorkant beschadigde bestelwagen. Het was donker in de sloperij; er brandde maar één lantaarnpaal aan de andere kant van het terrein. De gele lichtbundel viel op een rode Buick. Erik nam een gangetje tussen het vage schijnsel op de autodaken als richtpunt en liep die kant op.

Er stonden hier wel meer dan duizend auto's. Werner Grundtvig liet ze lang staan voordat hij ze sloopte. Sommige waren stokoud; daar had Erik van de zomer aan gevoeld en de

lak was ruw, bijna verweerd. Hij liep langs een Mercedes uit '74 die zonder wielen op zijn buik lag. Ik weet waarom die hier staat, dacht hij, deur aan deur met een Capri zonder achteras en een BMW met uitgedroogd wiellagervet. Iemand was opgehouden zich erom te bekommeren. Iemand had een betere, een sterkere gevonden, een die goed was voor zijn reputatie als hij ermee werd gezien.

Hij gaf met zijn vuist een klap op het dak van de Buick en rukte de ruitenwisserarmen van de wagen.

Tora.

Tora Grundtvig. Tora met haar hermelijnogen en haar blauwzwarte haar. Tora met het Levi's-logo deinend op haar achterwerk. Tora, die hem het idee had gegeven dat hij kans maakte als hij het erop waagde.

Erik ging in de Buick zitten. Lekker droog, zoals hij het zich van eerder die week herinnerde. Het flesje was al gauw leeg. Daarna struinde hij door de verwilderde bosjes aan de rand van het terrein, te midden van de gehavende kleine auto's en de gedeukte olievaten, en hij voelde het vocht van het gras door zijn schoenen in zijn spijkerbroek trekken.

Een stuk draad sloeg tegen een keet van golfplaat. In de verte hoorde hij een dekzeil klapperen.

Boven op drie Fiats lag een oude Cadillac.

Die moest ooit wit zijn geweest, maar nu was de lak groezelig en afgebladderd, zoals het schilderwerk van een slecht onderhouden kerk. Op de portieren zaten vlekken van opgespat vuil dat door de regen was opgelost, weer ingebrand door de zon, weer opgelost en weer ingebrand.

Hij begreep niet wat die auto hier deed. Een Cadillac uit het begin van de jaren vijftig bracht je toch niet naar de sloop? En je stapelde hem al helemaal niet boven op drie Fiats. Zelfs Grundtvig niet, ook al wist het hele dorp dat hij verkeerde medicijnen gebruikte en krankjorum was.

Bovendien lag de wagen op de verkeerde plaats. Al op de eerste dag van Eriks vakantiebaan had Werner hem laten zien dat de auto's op nationaliteit moesten worden gesorteerd. Links van het hek was de Franse Wijk: Renault, Peugeot, Citroën. Het middenterrein was het Duitserspark. De Zweedse Grens lag bij het hoogste hek: bijna vijftig Volvo's en Saabs op een rij. Japans en Russisch werd beneden op de drassige grond gedumpt. Incourante kleine auto's en landbouwvoertuigen hier bij het hek. Engels en Amerikaans werd bij de Moelven-barak geparkeerd, waar zijn kantoor was.

Dus een Cadillac mocht hier niet wegwijnen, tussen Fiats, verwrongen mestvorktractoren en oude busmotoren. Maar mogelijk was de waanzin in de slopersfamilie erger dan hij had gedacht. Mogelijk zat hetzelfde bederf ook in zijn dochter. Vier meter boven hem, waar de violette nachtlucht door de ruiten scheen en de Cadillac zich aftekende boven de berghelling, daar was het antwoord misschien te vinden.

De onderste Fiat stond tot over zijn remschijven in de modder. Erik hees zich omhoog met zijn voet op de handgreep van het portier, sneed zich aan glassplinters en gescheurd blik, viel en klom weer omhoog, terwijl de blubber over zijn broek stroomde.

De derde Fiat was niet voorbij te komen. Met de neuzen van zijn schoenen op de rand van een raampje en met zijn vingers om een daklijst tuurde hij naar de diagonaalbanden van de Cadillac. Uit de wielkasten kwam een straaltje zwarte aarde die hem verblindde, zodat hij naar beneden moest springen.

Hij wreef de aarde uit zijn ooghoeken en bedacht dat hij via de bumpers omhoog kon klimmen. De auto's begonnen hevig knarsend heen en weer te schommelen. Daar had hij de radiator van de Cadillac te pakken – ja, hij voelde de aftapplug tegen zijn hand. De uitlaat en de dakplaten kraakten toen hij zich ophees, zijn rechterhand tegen het embleem op de motorkap

legde en zijn evenwicht probeerde te vinden op de schuddende kolos, maar hij gleed uit. Hij tuimelde naar beneden en voelde dat hij zijn linkerhand openreet aan een halfafgescheurd stuk van de bumper. Hij stootte zijn voorhoofd drie keer terwijl hij viel en sloeg met zijn kin tegen een steen toen hij op de grond kwam. Er viel een krik uit een wrak, die met een doffe klap bij zijn oor landde.

Boven hem kraakte en schommelde de stapel auto's. Warm bloed stroomde uit de snijwond in zijn linkerhand. Op de rechter zag hij de afdruk van het Cadillac-embleem in spiegelbeeld.

Erik raapte de krik op, sloeg er de zijruiten mee in terwijl hij weer omhoogklom, zette zich schrap tegen een ski-imperiaal en hees zich omhoog, terwijl de stapel steeds heviger begon te schommelen. Maar nu was hij boven, bij de Cadillac. Hij gebruikte zijn lichaam als tegenwicht om de auto's tot rust te brengen, maakte het portier open en klom naar binnen.

Het interieur was spartaanser dan hij had verwacht. Een enorm wit stuur, een grote radio met glanzende knoppen en niet veel meer. De zitbank was droog en gebarsten. Hij trok het portier dicht. Het was koud hier in de auto, en hij rook een scherpe brandlucht, die hem deed denken aan de geur van de lampen thuis, als hij er nieuwe peertjes in deed.

Hiervandaan had hij uitzicht op de hele sloperij; de wrakken lagen als dode mestkevers onder hem. In de verte kon hij de velden, de rivier de Sokna en het centrum van Annor zien.

Hij dacht een tijdje nergens aan.

In het halfduister ontwaarde hij iets glanzends van metaal. Het sleuteltje zat in het contact. Misschien was dit zo'n auto waarover Grundtvig hem had verteld. Zo'n auto die mensen naar de sloop brachten om te voorkomen dat iemand anders er de eigenaar van zou worden.

Tora had misschien iets soortgelijks gedacht, maar dan over mensen: ze schreef ze af als wrakken; dat was vast iets zieke-

lijks. Maar waarom had ze vanavond voor díé vent gekozen? Voor Harald Jøtul, die lul? Die zich nooit bezoop, die zich graag opstelde als ordebewaker en mensen terechtwees waar anderen bij waren.

Erik dacht aan het concert van Henning Kvitnes in de sporthal, een paar maanden geleden; hij had net een glimp van de naam YOUNG LORDS op de drum gezien toen een lompe arm de deuropening versperde. 'Je bent dronken,' zei Jøtul. 'Eruit, maak dat je wegkomt. Of moet ik even helpen?'

Dronken? Erik had alleen maar een sixpack soldaat gemaakt omdat hij zijn lievelingsband wilde horen. Anderen waren zo bezopen dat ze binnen een kwartier zouden moeten kotsen, en die mochten wel naar binnen. Maar de eikel was niet te vermurwen, en Erik bleef buiten, en voelde de bas door de houten wanden dreunen toen binnen 'Big Burden' begon.

Erik streelde met zijn wijsvinger over het stuur van de Cadillac en voelde weer aan de contactsleutel. Een paar dagen geleden had hij in de Buick daar beneden gezeten en gedacht dat het wel goed zou komen met Tora. Nu maakte de Buick dat hij zichzelf zag als een jonger broertje, verlegen en slap, over wie hij geen zin had om zich druk te maken. Híj, de Erik die hij kon zijn, zat hier boven, in een Cadillac. Alles zou nu anders worden. Hij zou het proberen met meisjes die wel wilden, zijn brommer opvoeren, bij films voor boven de achttien binnenkomen, muziek ontdekken die iets te betekenen had.

Erik draaide het contactsleuteltje een tik naar rechts en hoorde de luidsprekers ruisen. De accu deed het! Op de lange golf kwam een buitenlandse zender binnen. Ze zeiden onverstaanbare dingen. Nog een tik naar rechts. De lampjes voor de accu en de olie lichtten rood op. Zijn onderarmen begonnen te bonzen. Dat kwam vast door de nacht en de waarschuwinglampjes op het donkere kerkhof.

Het stuur draaide licht, want de wielen hingen in de lucht. De achterwielen ook. Het kon geen kwaad om de auto te starten. Erik had alleen nog in stiekem geleende kleine autootjes gereden, een paar angstige, snelle rondjes bij vrienden op afgelegen terreinen, maar bij Amcar had hij geleerd de stuurversnelling van een Cadillac in 'Park' te zetten. Hij draaide de sleutel voor de derde keer naar rechts. Benzine, lucht, ontsteking. Hij start, dacht hij. Mijn god, hij doet het.

De motor rochelde zich schoon; het diepe gebrom van de achtcilinder bracht de auto aan het trillen.

Er rinkelde een alarmbelletje, maar te zwak en te vaag, en het kon de overmoed niet verdrijven die in zijn slapen klopte. Opeens klonk er een harde klap, alsof de auto was geraakt door een enorme steen. De Cadillac draaide zich los, het uitzicht verdween en de maan schoof naar beneden.

Hij zag de vloermat naar zijn gezicht vallen, en in een trage seconde begreep hij dat de Cadillac in de versnelling was geschoten, terwijl de tussenas vastzat in de ski-imperiaal van de auto eronder. En als ik nu land, dacht hij, zit er maar een paar millimeter ijzer tussen mijn hoofd en de grond.

Maar nadat het zwart was geworden werd het toch weer licht. Hij had een spier verrekt in zijn nek, er lag een rubbermat op zijn gezicht en zijn linkervoet zat klem onder het stuur, maar hij kon ademen, zich bewegen en uiteindelijk ook denken.

Erik kroop over de binnenkant van het dak, vond het knopje van het raam en zag dat er een paar aardkluiten naar binnen vielen toen het raampje openging. De kleigrond lag donker en nat voor zijn ogen. De ochtendzon kleurde regenbogen in een plas afvalolie voor een autosloperij die op zijn kop stond.

Pas lang nadat hij uit de auto was gekropen drong het tot hem door dat de motor nog liep. De achterwielen draaiden, de koelvloeistof sijpelde onder de motorkap uit. Gauw stak hij

een arm naar binnen; hij tastte naar de sleutel, draaide de verkeerde kant op en hoorde de startmotor loeien, draaide de andere kant op en hoorde de motor uitgaan.

De zon prikte in zijn nek. Het bloed droop van zijn handpalm. Erik gaf over, trok een stuk van de dakbekleding en veegde zijn mond af. Hij trok er nog meer af, bond de stof om zijn bloedende hand en merkte dat hij nuchter werd. Hij liep om de auto heen, streefde het ruwe chassis en rook de geur van de uitlaat.

Het slot van de kofferbak was door de val opengegaan. Er lag een zwarte leren rol op de grond. Die was zwaar. Er zat iets hard in, het leken wel ribben. In de spanriem was een fabrieksmerk gestanst: BELLEROPHON.

Een oude gereedschapsset. Een hele serie sleutels, elk in zijn eigen hoesje, bekrast en gladgesleten door het gebruik. Ouwe troep. Wil je niet hebben.

Het Cadillac-embleem tekende zich nog scherp af in het vuil op zijn rechterhand. Even dacht hij dat het opfleurde, kleur kreeg. Hij spuugde in zijn hand en veegde die af aan zijn broek, maar hij kreeg de afdruk er niet helemaal af.

De poort naar de sloperij stond open. Zijn spijkerbroek was opgedroogd, maar de zomen waren nog nat: twee zware, zwarte ringen die bij het lopen tegen zijn enkels tikten.

De spijt vrat de hele zondag aan hem, verteerde hem de hele maandag en werd hem op dinsdag te veel. Stelen van Grundtvig, en dan ook nog een Cadillac vernielen. Er zal wel wat rotzooi over me heen komen als ik Tora daar tegenkom, maar met deze schuld rondlopen is erger, dacht hij, en hij stopte de gereedschapsset onder de snelbinders. Hij stampte op de kickstarter van zijn brommer en reed naar de sloperij.

Grundtvig stond over de motorkap van een Volvo Duett gebogen. Hij had de brommer waarschijnlijk gehoord, want hij

kwam overeind toen Erik die parkeerde en stond daar zoals Erik hem deze zomer elke dag had zien staan. Zijn witte haar onder zijn sixpence. Zijn bruine overall, die bij de buik zwart geïmpregneerd was: smeer van alle versnellingsbakken die hij tegen zijn lichaam had gehouden.

Voordat Erik naar de Cadillac had kunnen vragen zei Grundtvig: ‘Ben je dit jaar al in Lillehammer geweest?’

Hij had zijn zenuwpillen nog niet gehad, dacht Erik. Je kon het aan alles zien. Het gebibber, het bedeesde, simpele oudemannenglimlachje op het verkeerde moment – verschijnselen waarvan Erik wist dat ze hoorden bij een verwarde, beschadigde man.

‘De nieuwe ramen van het streekziekenhuis,’ zei Grundtvig. ‘Die zwarte, glanzende. Ik weet wat het geheim daarvan is. Speciale zonnerempanelen. Geproduceerd op een Amerikaanse licentie.’

‘Je bedoelt zonnecelpanelen,’ zei Erik, en hij maakte zich lang. Bij het hek stonden de drie Fiats. De Cadillac was weg.

‘Nee, nee, rempanelen,’ zei Grundtvig. ‘Vanwege de deklaag. Het licht wordt afgeremd als het een spiegel raakt en omkeert. Dat is gewoon de relativiteitstheorie, hoor. Als ze maar genoeg panelen hebben, kunnen de geallieerden de tijd op aarde afremmen door de ramen op een teken van de NAVO dicht te doen.’

‘Deze gereedschapsset,’ begon Erik, ‘... die heb ik gevonden in een witte Cadillac, hier op het terrein.’

‘Een Cadillac?’ vroeg Grundtvig op een toon die tegelijk antwoord en vraag was. ‘Er is hier geen Cadillac.’

‘Ik heb hem gezien,’ zei Erik, en hij legde de leren rol op het dak van de Duett. ‘Ik geloof dat het een model ’52 was.’

‘Nou ja, dit is een autosloperij. Er verdwijnen hier wel vaker auto’s,’ zei Grundtvig. Hij rolde het foedraal uit, deed twee ringsleutels om zijn pinken en tikte ze tegen elkaar.

‘Wat een geluid, als ze zo zijn gesmeed. Echt gereedschapsstaal. En in duimmaten! Hiermee kun je alles repareren wat de moeite waard is. Amerikaans en Engels dan. Kijk! Zwart geeloxeerd, niet verchromd. Ziet er simpeler uit, maar zal nooit afbladderen. Gereedschap voor een vakman. Gaat eeuwig mee. En dan bedoel ik ook écht eeuwig.’

Eindelijk voelde Erik zich sterk genoeg: ‘Tora,’ zei hij. ‘Is Tora er?’

‘Ze wilde naar het noorden,’ zei Grundtvig. ‘Naar haar moeder.’

‘Voor de rest van de zomervakantie?’ vroeg Erik.

‘Voorgoed,’ zei Grundtvig. ‘Dat is me nogal een uitdrukking, hè? Heb je je bezeerd?’

‘Ik ben van mijn brommer gevallen,’ loog Erik, en hij wilde naar huis om te janken.

‘Haal het verband er eens af,’ zei Grundtvig.

‘Waarom?’

‘Haal het verband eraf! Zo. Ja, helemaal eraf. Mijn god. Je krijgt een litteken over je levenslijn. De Cadillac heeft je een cadeau gegeven.’

‘Ik wil geen cadeau,’ zei Erik, en hij draaide het verband weer om zijn hand.

‘Een gereedschapset van de Monteur. De baas van het grote benzinstation aan gene zijde.’ Grundtvigs zweetlucht kwam dichterbij. ‘Luister, Erik. In de naam van de heilige maagd Maria, verpest het nu niet. Het is warm waar dit is gesmeed. Je hebt het maar te leen, te leen om je leven te repareren.’

Erik deinsde terug. ‘Neem jij hem maar. Ik wil hem niet hebben.’

‘Oude auto’s vergaan nooit,’ zei Grundtvig. ‘Ze verwelken, ja, steeds meer, jaar in jaar uit. Maar neem water. Hoe bedorven het ook is, de damp is zuiver. Roest wacht op een lasvlam. Staal wacht op gereedschapsstaal. Ja, als de auto in de pers